

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sote- ja maakuntaudistuksessa

- kuntien ja maakuntien yhteinen tehtävä

Taru Koivisto
Sosiaali- ja terveysministeriö

HALLITUKSEN
REFORMI

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimeenpano maakunnissa - Esivalmisteluvaihe

- Onnistunut hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen edellyttää yhteistä tahtotilaa, yhteisiä tavoitteita ja keinoja tavoitteisiin pääsemiseksi
 - Muutoksen valmistelussa mukana alueen kunnat, muut julkisen ja yksityisen sektorin toimijat sekä järjestöt
- Esivalmisteluvaihe perustuu nykytilan kartoitukseen
 - Voidaan käyttää tukena esimerkiksi jo olemassa olevia alueellisia hyvinvointikertomuksia sekä alueen kuntien hyvinvointikertomuksia
- Hallinto- ja palvelurakenteen muodostaminen
 - Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen osana johtamis- ja toimeenpanorakenteita

Hyte-työn lähtökohtia

- muutosjohtajien aluekierröksellä esiin nousseita asioita

- Hyvinvoiva asukas - elinvoimainen kunta ja maakunta
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen luo perustan onnistuneelle SOTE-toiminnalle
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä johdetaan kokonaisuutena, poikkihallinnollisesti ja osana maakunnan johtamista
- Taloudellinen hyöty kunnalle ja maakunnalle

Kunnan roolit

- Kunnan hyte-roolin uudelleen kuvaaminen uudessa tilanteessa
- Hyte kunnan strategiseen johtamiseen
 - yhteistyö maakuntaan
 - tilaajaosaaminen ja sopimusohjaus (esim. ravitsemuspalvelut jne.)
- Vetovastuu/koordinaatio keskushallintoon
- Kaikissa kunnan palveluissa hyte-näkökulman näkyväksi tekeminen
- Vastinparien varmistaminen
 - Esim. ehkäisevä päihdetyö, tapaturmat, lähisuhdeväkivalta, jne.
- Osallisuuden vahvistaminen
- Järjestöt keskeinen yhteistyötaho
 - Aidosti mukana, sitoutuminen
 - Rahoitus?
- Palvelut sinne missä ihmiset ovat
 - liikunta, kulttuuri, ravitsemus, sivistys, tekninen, jne.

Maakunnan roolit

- Strategiatyö
 - maakuntastrategia, palvelustrategia, palvelulupaus
- Koordinointi ja hyte-kehittämisen vastuu
- Poikkihallinnollisuus ja monitoimijuus
 - alueen kaikki toimijat mukaan
- Alueellinen hyvinvointikertomus
 - poikkihallinnollinen, monitoimijainen
- Kuntien tuki (maakuntalaki 6 §)
 - Konkreettiset keinot
 - Jalkautuminen
 - Hyvien käytäntöjen arviointi
 - Tietojohdaminen (mitä tarkoittaa käytännössä?)
- Yhdyshenkilöt - vastinparit
- Hyte sote-palveluissa
 - kriteerit, sopimukset, seuranta ja arviointi
- Selkeä palveluohjaus
- Hyvinvoinnin näkökulman vahvistaminen
 - rakenteellinen sosiaalityö

Järjestöjen näkökulmasta

- Järjestöt kumppaneina
 - lastensuojelu
 - ennaltaehkäisevät palvelut
 - jne.
- Rahoitus?
- Järjestöjen roolien ja tehtävien kirkastaminen
 - vapaaehtoistoimija
 - palveluntuottaja
- Alueelliset koordinaatorit

Yhdyspintapalvelut

- mitä voidaan tehdä yhdessä?

- Koordinaatio ja verkostoituminen
 - Vapaaehtoistyön koordinaatio esim. vertaisliikuttajat
 - Osallisuustyön koordinaatio
- Arviointi ja seuranta
 - edellyttää konkretisointia ja tietoa
- Haavoittuvien ryhmien tunnistaminen ja varhainen tuki
 - rajojen yli liikkuminen
- Hyvinvoinnin ja elinvoiman edistäminen yhdessä (win-win)
- Monialaisuus vahvuutena, hyvien monialaisten mallien jatkuvuus
 - Liikuntaneuvonta
 - Perhekeskus
- Teemoja:
 - Savuttomuus, ehkäisevä päihdetyö
 - Asuminen
 - Eri ikäryhmiä yhdistävät ympäristöt (kirjastot, puistot jne.)

Työpajoissa esiin nousseita jatkokyöskentelyn aiheita

- Hyte-strateginen johtaminen osana maakunnan johtamista
- Poikkihallinnollisuus ja monitoimijaisuus
 - maakunnan ja kunnan kaikki hallinnonalat mukana
 - järjestöt
 - muut julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijat
 - maakuntien välinen yhteistyö
- Koordinaatio, vastuut ja vastinparit
- Järjestäminen ja sopimukset
- Yhteistyön toteuttamisen "alusta", jossa eri toimijat voivat kohdata
- Roolitus sovitaan selkeäksi ja kuvataan
 - maakunta - sote - kunta - järjestöt
 - Kuka "tekee"?
- Koko väestön osallisuus ja eriarvoisuuden vähentäminen
- Taloudellinen näkökulma ja rahoitus näkyväksi
- Viestinnän vahvistaminen

Asukkaat

Lähtökohtana tieto
asukkaiden tilanteesta ja
tarpeista

Asiantuntijatuki

Sopimukset

Sote-
palvelujen
tuottajat

**Muut alueelliset ja
paikalliset toimijat**
Järjestöt (vapaaehtoistyö),
seurakunnat, poliisi, oppilaitokset,
yliopistot, jne.

MAKU "KESKUSHALLINTO" Strateginen hyte-johtaminen osana maakunnan johtamista

Koordinaatio: Poikkihallinnollinen
yhteistyö, alueellinen
hyvinvointikertomus (hyvinvoinnin,
terveyden ja terveyserojen seuranta,
arviointi ja raportointi)

SOTE

Asiantuntija: Hyvinvoinnin ja
terveyden asiantuntija, palvelustrategia,
järjestämisosaaaminen, hyvät käytännöt

KASVUPALVELUT

Oman alan hyvinvoinnin, terveyden ja
terveyserojen seuranta, arviointi ja raportointi

MAANKÄYTTÖ

Oman alan hyvinvoinnin, terveyden ja
terveyserojen seuranta, arviointi ja raportointi

JNE.

KESKUSHALLINTO Strateginen hyte-johtaminen osana kunnan johtamista

Koordinaatio: Poikkihallinnollinen
yhteistyö, kunnan
hyvinvointikertomus (hyvinvoinnin,
terveyden ja terveyserojen seuranta,
arviointi ja raportointi)

SIVISTYS

Oman alan hyvinvoinnin, terveyden ja
terveyserojen seuranta, arviointi ja
raportointi

TEKNINEN

Oman alan hyvinvoinnin, terveyden ja
terveyserojen seuranta, arviointi ja
raportointi

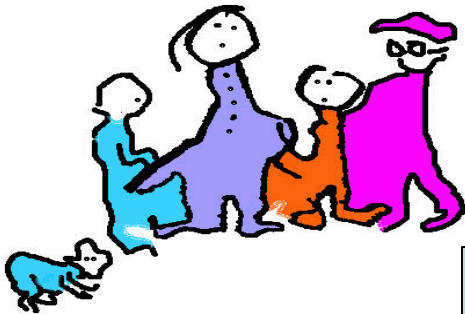
JNE.

Yhteistyöelin / -pooli / -foorumi / -alusta

- Maakunta koordinoi
- Verkostoiva toimintamalli, riittävä edustuksellisuus alueen tarpeiden mukaan, mandaatti toimia
- Alueellinen hyvinvointikertomus (johtopäätökset, tiedon pohjalta, yhteisten tavoitteiden asettaminen, toimenpiteistä sopiminen, seuranta ja arviointi)
- Hoito- ja palveluketjuista sekä yhdyspintapalveluista sopiminen
- Osaamisen vahvistaminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen portaat maakunnan toiminnassa

Kuinka korkealle maakuntasi on kivunnut?

Kehitämme aktiivisesti ja jatkuvasti toimintaamme

Toimimme **systemaattisesti**, pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti

Olemme nimenneet **vastuutahot ja resursoineet** toimintaan

On meillä **tavoitteita** ja toimenpiteitä

Kyllä me **seuraamme**, kun on pakko. Hyvinvointikertomuskin on tehty, missäköhän se on?

Tiedetään, mutta ei tehdä, koska sitä ei voi osoittaa vaikuttavaksi ja korjaavan työn tarve on niin suurta

Mikä HYTE? Ei me osteta mitään, SOTEhan sen hoitaa....

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Mihin sillä pyritään?

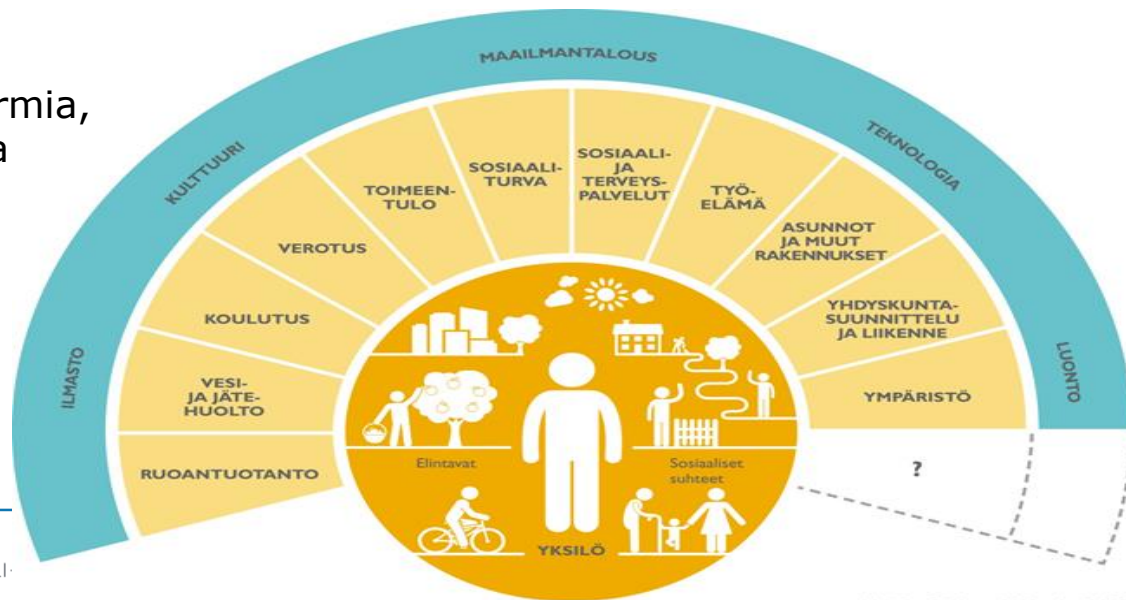
- kavennetaan väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja
- ylläpidetään ja parannetaan hyvinvointia, terveyttä, osallisuutta sekä työ- ja toimintakykyä
- vahvistetaan mielenterveyttä
- ehkäistään sairauksia, tapaturmia, syrjäytymistä ja osattomuutta

Keneen se kohdistuu?

- Yksilöön
- Väestöön
- Yhteisöihin
- Elinympäristöön

Mitä se on?

- Laaja-alaista kaikkia hallinnonaloja velvoittavaa terveyteen ja hyvinvointiin sekä niiden taustatekijöihin vaikuttamista
- Suunnitelmallista voimavarojen kohdentamista

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

- Toimintaa, jolla **tuetaan ihmisten mahdollisuuksia** hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden sekä työ- ja toimintakyvyn ylläpitoon ja parantamiseen
- Mahdollisuuksia luodaan **pitämällä huolta olosuhteista**, jotka tukevat hyvinvointia ja terveellisten valintojen tekemistä
- Ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia palveluja ovat esim. varhaiskasvatus ja koulutus, liikunta-, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus, liikennejärjestelyt
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteuttavat kuntien lisäksi monet tahot, mm.
 - järjestöt, seurakunnat ja yritykset
 - seudulliset sote-palvelutuottajat
 - työ- ja elinkeinopalvelut, AVIt, ELY-keskukset ja maakuntaliitot

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjaus ja kannusteet

- Valtion ja maakuntien neuvottelut sekä järjestämistä koskevat yhteistyösopimukset, perustana mm. valtakunnalliset tavoitteet
- Maakuntien ja palveluntuottajien julkinen vertailutieto
 - mm. palveluiden kustannukset, toiminta, tuotokset ja laatu
- Maakuntien ja kuntien valtionosuuteen liitettävä osuus (ns. HYTE-kerroin)
- Maakunnan strategia, palvelustrategia sekä palvelulupaus
- Maakuntien ja palveluntuottajien väliset sopimukset
- Palveluntuottajille maksettuihin korvauksiin liitettävät kannusteet?
 - esimerkiksi HYTE-kertoimen pohjalta määritellyt maksuperusteet